

Türkiye'de Gerontoloji Atlası: Yaşlı Yoksulluğu ve Yalnızlık Üzerine Bulgular Gerontology Atlas in Turkey: Results an Old Age Poverty and Loneliness

İsmail Tufan¹, Aslı Kılavuz², Özlem Özgür³, Sıla Ayan⁴, Faruk Yaşar Gürdal⁵, Berkay Engin¹

¹Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Antalya, Türkiye

²Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

³Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gerontoloji Bölümü, Antalya, Türkiye

⁴Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yaşlı Sağlığı ve Bakımı Doktora Programı, Aydın, Türkiye

⁵Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Isparta, Türkiye

Amaç: Türkiye giderek yaşlanmaktadır ve yaşlıların toplum içindeki oranı giderek artmaktadır. Bu makalede Türkiye GeroAtlas Araştırması bünyesinde 2010-2012 yılları arasında gerçekleştirilen Nazilli panel araştırması verileri paylaşılacaktır. Araştırma kapsamında yaşlılık dönemindeki önemli risklerden biri sayılan yoksulluk ve yalnızlık ile ilgili durum ortaya konulacaktır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma 60 yaş ve üzeri 477 kişilik örnekleme gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Örneklemin %70,4'ü yaşam durumlarının değişmesini istemektedir. Kadınlar erkeklerle kıyaslandığında gelir bakımından dezavantajlı konumdadırlar. Katılımcıların %90'ı ailenin hayatlarında en az eskisi kadar önemli rol oynadığını beyan etmiştir. %78'i ise komşuluk ve aile ilişkilerinin azaldığını belirtmiştir.

Sonuç: Yalnızlık ve yoksulluk yaşlılıkta önemli birer risk arz etmektedir. Bu riskin emeklilik politikalarının yeniden düzenlenmesi ve yaşlılık alanındaki bilimsel ve uygulamalı çalışmaların desteklenmesi ile azaltılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, yaşlanma, GeroAtlas, yoksulluk, yalnızlık

Aim: Turkey is getting older and the proportion of older people in the community is increasing. In this article, results of Nazilli Panel Survey which conducted between years of 2010-2012 within Turkey GeroAtlas Research Project will be shared. Within the scope of the research, it is tried to reveal the situation related to poverty and loneliness, which are important risks in old age period.

Material and Methods: The study conducted with a sample of 477 people aged 60 and over.

Results: 70.4% of the sample demands a change in their living condition. Female participants have significantly disadvantaged economic situation compared to males. 90% of the sample declared that importance of family remains the same. 78% of the participants state that neighborhood and family relations have decreased in old age.

Conclusions: As a result, it can be said that loneliness and poverty present an important risk in old age period, in order to solve this risk, retirement policies should be rearranged and scientific and applied studies about old age should be supported.

Keywords: Old age, aging, GeroAtlas, poverty, loneliness

Sorumlu Yazar/ Corresponding Author: Prof.Dr. İsmail Tufan

E-posta/E-mail: itufan05@yahoo.com

Adres/ Address: Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İbrahim Şencan Gerontoloji Merkezi, Antalya/Türkiye, 07058

Telefon/ Phone: +90 242 3102270

Geliş Tarihi/ Received: 27.11.2018 **Kabul Tarihi/ Accepted:** 15.03.2019

GİRİŞ

Tıbbi ilerlemeler ve daha iyi yaşam koşulları sayesinde, Türkiye'de insanlar bugün daha uzun yaşama şansını elde etmiştir. Bu, Türkiye'yi Gerontolojinin bir araştırma alanı olarak ilginç kılmaktadır. Türkiye'de yeni bir bilim olan Gerontolojinin hangi yöne doğru gelişeceği demografik gelişmeler dikkate alındığında, önemli bir sorudur. Burada bu konunun tartışmasına girilmeyecektir. Sadece şu öneri ile yetinilecektir: Gerontoloji, yaşlanma süreçlerine ve yaşlılık sorunlarına odaklanmalıdır. Çünkü yaşlanma, sadece bireysel değil, öncelikle sosyal bir olgudur.

Türkiye'deki demografik gelişmeler birçok ülkedeki demografik gelişmelerle benzer gelişim göstermektedir. Doğum oranları azalırken, 65 yaş ve üzeri nüfus artmaktadır. Burada özellikle ileri yaşlılık olarak tanımlanan 80 yaş ve üzeri nüfustaki hızlı artış dikkat çekmektedir. Bu yaş grubunun oranı 1960-2000 yılları arasında %266 oranında artmıştır (1).

İsmail Tufan, Türkiye'nin ilk Gerontoloji bölümünü 2000 yılında kurduğunda, Amerika Agingmap USA'dan esinlenerek GeroAtlas araştırma projesini hayata geçirmiştir. Pek çok kısmi araştırma projelerinden meydana gelen bu proje 2000-2023 yılları arasında gerçekleştirilecektir. Burada 2010-2012 yılları arasında Nazilli'de gerçekleştirilen panel araştırmasının (karşılaştırmalı retrospektif kantitatif dizayn), yoksulluk ve yalnızlık ile ilişkili sonuçlarına yer verilmektedir.

Kavramlar

Yaşlılık yoksulluğu ve yalnızlık, burada sosyal sorun olarak tanımlanmıştır. Geçimini kendi

imkânlarıyla sağlayamayan 60 yaş ve üzeri kişiler “yoksul yaşlı” olarak tanımlanmıştır. Bu kavramla bağlantılı, ama farklı anlama gelen “yaşlılık yoksulluğu”, kendi geçimini sağlayacak parasal araçlardan yoksunluk olarak tanımlanacaktır (2). Bu tanım “yaşlılıkta yoksulluk” kavramından ayrılmaktadır. Yaşlılıkta yoksulluk, bireysel bir sorun iken, yaşlılık yoksulluğu toplumsal bir sorundur.

Yalnızlık psikik bir olgu olarak yalnızlık duygusuna yol açan “ilişki yoksulluğu” olarak kabul edilmektedir. Yani yalnızlık, sosyal ilişki ağının çapının ve kalitesinin, bireyin istek ve taleplerinden sapması ve bireyin bunu terk edilmişlik, ilişki kıtlığı veya ilişki kaybı olarak hissetmesidir (3).

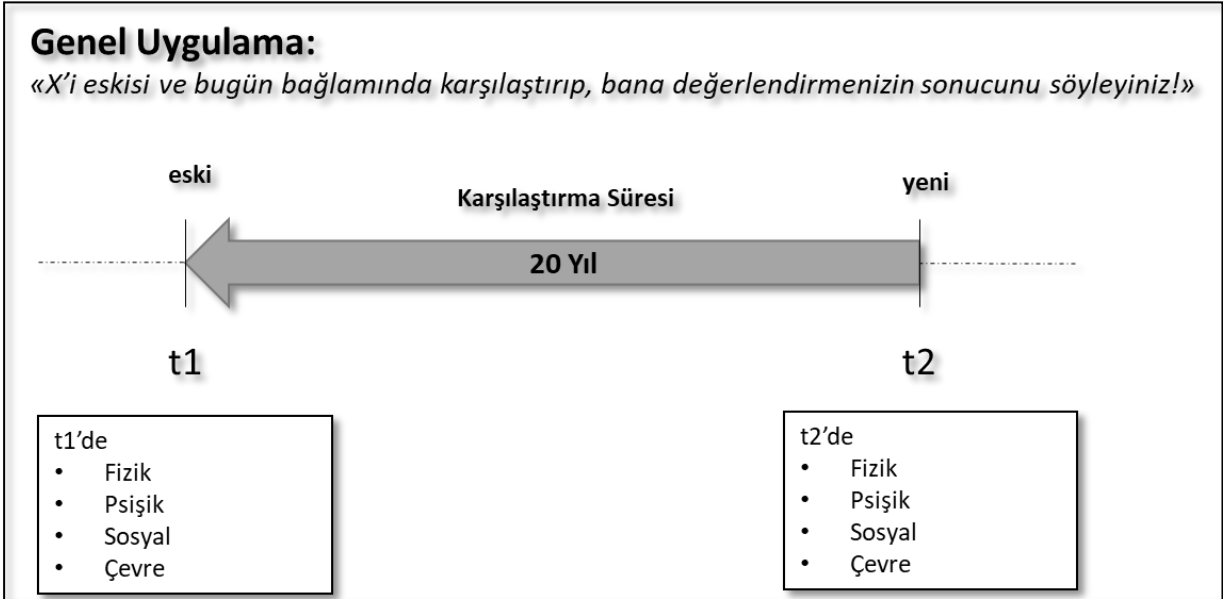
GEREÇ VE YÖNTEMLER

Yaşam durumundan memnun olmayan birey, bunun değişmesini arzu eder. Yaşam durumunu değiştirecek olanaklara sahipse, bunları muhakkak değerlendirmeye çalışır. Yaşlılık yoksulluğunu ve yalnızlığı incelerken, çıkış noktasına bu görüşü koyuyoruz.

Yaşı 60 ve üzeri 477 (173 erkek, 304 kadın) deneğin katıldığı araştırmada, evde (özel hanede) yaşayan yaşlılar incelenmiştir. Örneklemin yaş ortalaması 70,7 ($\pm 6,9$) olarak hesaplanmıştır. En sık değer 74'tür. Veriler standart soru kâğıdı ile toplanmıştır. Analizlerde SPSS 17 istatistik yazılımı kullanılmıştır. Üç yıl süren araştırmada çeşitli kategoriler dikkate alınmıştır. Burada yoksulluk ve yalnızlık kavramları ile bağlantılı bulgulara yer verilmiştir (Tablo I).

Tablo I. Kategoriler

Fizik	Psikik	Sosyal	Çevre
Bağımsızlık	Kendini tasavvur edişi	Gelir	Konut
Sübjektif sağlık	Yalnızlık duygusu	Medeni durum	İkamet çevresi
Anketörün yorumu	Can sıkıntısı	Aile	
	Korku	Sosyal ilişki	

Şekil 1. Soruların genel uygulama tarzı

Araştırmada, tanımlanmış olan kategorilerde süreklilik ve süreksizlik olup olmadığı sorusuna cevap aranmaktadır. İlgili kategorilerdeki süreklilik veya süreksizliği belirlemek için yöneltilen sorularla deneklere geriye yönelik olarak güncel durumu yaklaşık 20 yıl önceki ilgili durumla karşılaştırması talep edilmektedir. Sorular, nicel araştırmalarda hep olduğu gibi aynı söz ve sıra ile sorulmuştur (Şekil 1).

BULGULAR

Çalışmada elde edilen sonuçlar Tablo II'de yer almaktadır.

Yaşam Durumu ve Yalnızlık Duygusu

Yaşlılıkta yaşam durumu çok boyutlu bir kavram olarak tanımlanmıştır. Bireye ve topluma ait boyutları vardır. Bunlar kendi içinde alt boyutlara ayrılmaktadır (4,5). Fakat birey kendi yaşam durumunu genellikle bir bütün olarak değerlendirmektedir.

İnsanın kendi yaşam durumundan memnun olup olmadığı, direkt veya dolaylı yoldan sorulabilir. Bu araştırmada, ikinci yol tercih

edilmiştir. Deneklerden şu soruya cevap vermeleri istenmiştir: “Yaşam durumunuzu genel olarak değerlendirdiğinizde, değişmesini mi, yoksa değişmemesini mi istiyorsunuz?” Diğer soru şuydu: “Sık olarak kendinizi yalnız hissediyor musunuz, yoksa yalnızlık duygusu sizde yok mu veya ender olarak yaşadığınız bir duygu mudur?”

Cevaplar bir çapraz tabloda bir araya getirilerek, şu sonuçlara erişilmiştir: Deneklerin çoğu (%70,4) kişisel yaşam durumunun değişmesini istemektedir. Dolayısıyla bundan yaşam durumlarından memnun olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu bağlamda değişim isteği kendini yalnız hissedenlerde kendini yalnız hissetmeyenlerden daha fazladır. Kendini yalnız hissedenlerin %77,6'sı, buna karşın kendini yalnız hissetmeyenlerin %62,9'u yaşam durumunun değişmesini istemektedir. Ancak her iki grupta da çoğunluk yaşam durumunun değişmesini istemektedir. Dolayısıyla sadece yalnızlıktan kaynaklanan bir istek olamaz.

Tablo II. Çalışmada elde edilen sonuçlar

Yaşam durumunun değişmesi isteği ve yalnızlık duygusu arasındaki ilişki				
Yaşam durumu	Yalnız değil	Yalnız	Toplam	
Değişmesin	%37,1	%22,4	%29,6	
Değişsin	%62,9	%77,6	%70,4	
<i>Toplam</i>	<i>%100,0</i>	<i>%100,0</i>	<i>%100,0</i>	
Gelir durumu ve yaşlılıkta yoksulluk				
Yaş grubu	Emekli Değil		Emekli Erkek	
	Erkek (N=75)	Kadın (N=269)	Erkek (N=98)	Kadın (N=35)
60-64	%32,7	%80,7	%63,7	%19,3
65-69	%34,8	%83,3	%65,2	%16,7
70-74	%36,7	%91,1	%63,3	%8,8
75-79	%63,6	%98,2	%36,4	%1,8
80+	%83,3	%96,9	%16,7	%3,1
<i>Toplam</i>	<i>%43,4</i>	<i>%88,5</i>	<i>%56,6</i>	<i>%11,5</i>
Chi2 = 17,7; df=4; p=0,001			Chi2= 14,3; p=0,006; df=4	
Ailenin yaşlı bireyin yaşamındaki rolünün zamanla değişimi				
Ailenin rolü	Toplam (N=477)	Erkek (N=173)	Kadın (N=304)	
Azaldı (N=53)	%11,1	%11,0	%11,2	
Aynı kaldı (N=191)	%40,0	%36,4	%42,1	
Çoğaldı (N=233)	%48,8	%52,6	%46,7	
<i>Toplam</i>	<i>%100,0</i>	<i>%100,0</i>	<i>%100,0</i>	
Komşuluk ve arkadaşlık ilişkileri				
Aile dışı ilişkiler	Toplam (N=477)	Erkek (N=173)	Kadın (N=304)	
Çok daha az (N=197)	%41,3	%38,7	%42,8	
Daha az (N=173)	%36,3	%37,0	%35,9	
Aynı (N=31)	%14,9	%17,9	%13,2	
Daha çok (N=11)	%7,5	%6,4	%8,2	
<i>Toplam</i>	<i>%100,0</i>	<i>%100,0</i>	<i>%100,0</i>	
Serbest zaman aktiviteleri (Cinsiyet karşılaştırmasında serbest zaman aktivitesi dini aktivite kategorisinde istatistiksel anlamlı fark tespit edildi (Kadınlar = %30, Erkekler = %45) (Chi2= 6,197; df = 2; p=0,045).				
Aktivite	Aynı	Ender	Daha sık	
Radyo, TV	%35,0 (N=167)	%46,8 (N=223)	%18,2 (N=82)	
Gezinti	%6,9 (N=33)	%84,3 (N=402)	%8,8 (N=42)	
Akraba ziyareti	%14,9 (N=71)	%82,2 (N=392)	%2,9 (N=14)	
Dini aktivite	%37,5 (N=179)	%32,5 (N=155)	%30,0 (N=143)	
Komşu ziyareti	%7,1 (N=34)	%90,4 (N=431)	%2,5 (N=12)	
Hobi	%7,8 (N=37)	%92,2 (N=440)	-	
Restoran, kafeterya vs.	%5,2 (N=25)	%94,8 (N=45)	-	
Düşünceye dalış gitmek	%10,3 (N=49)	%18,9 (N=90)	%70,9 (N=338)	

Gelir Durumu

Başka gelir kaynakları olsa bile, yaşlılıkta en önemli gelir kaynağı emeklilik maaşdır. Deneklerin gelir durumu emekli aylığına bağlı olarak tespit edilmiştir.

Örneklemede emekli aylığına bağlı olmayan erkek oranı %15,7 (75 kişi) iken, bu oran kadınlarda %56,4' (269 kişi) olarak belirlenmiştir. Buna karşın emekli aylığı alan

erkek oranı %20,5 (98 kişi), kadınlarda ise sadece %7,4'tür (35 kişi). Erkeklerin %56,6'sı, kadınların ise sadece %11,5'i emekli aylığına bağlanmıştı.

Erkeklerde emekli aylığı almayanların oranı yaş yükseldikçe artarken, kadınlara durum daha farklı bir görünüm kazanmaktadır. Kadınlarda yaş faktörünün emekli aylığına etki etmediği belirlenmiştir. Kadınların minimum %80'i her yaş grubunda emekli aylığına sahip değildir. Bu oran kadınlarda da yaşa bağlı olarak çoğalmaktadır. Hatta 75 yaşından itibaren neredeyse tamamının emekli aylığı yoktur. Ama kadınlarda yaşın önemli bir faktör olmadığı anlaşılmaktadır. Yaşlı kadın, her yaşta ekonomik açıdan bağımlıdır. Hem emekli aylığı olmayan hem de emekli aylığı olan grupta kadının aleyhine üst düzeyde anlamlı bir istatistiksel farka rastlanmıştır.

Ailenin Rolü

Ailenin, yaşlı bireyin gündelik yaşamındaki rolünün zamanla arttığına işaret eden bulgulara erişilmiştir. Deneklerin %11,1'i ailenin arka plana geçtiğini belirtmiştir. Bu cevap dağılımında cinsiyet faktörünün rolüne işaret eden bulguya rastlanmamıştır (Chi2=1,061, df=2; p=0,588). Buna karşın yaklaşık %90'ı ailenin en az eskisi kadar bugün de önemli olduğunu ve %48,8'i ise ailenin bugün eskisine nazaran öneminin arttığını belirtmektedir.

Bu bağlamda da cinsiyet faktörünün etkisine rastlanmamıştır. Yani erkek ve kadın arasında istatistiksel manidar fark tespit edilmemiştir. Bu yüzden ailenin yaşlılıktaki rolü, cinsiyetten bağımsız olarak değerlendirilmelidir.

Komşuluk ve Arkadaşlık İlişkileri

Aile dışı sosyal ilişkiler yaşlılıkta azalmaktadır. Bu bağlamda erkek ve kadınlar arasında istatistiksel anlamlı farka rastlanmamıştır. Yaşlılıkta aile dışı ilişkilere bireyin cinsiyeti etki etmemektedir (Chi2 = 2,661, df=3; p=0,447). Anlaşılan aile dışı ilişkilerin önemi yaşlılıkta azalmaktadır. Deneklerin yaklaşık %78'i eskisine nazaran

aile dışı sosyal ilişkilerinin azaldığını belirtmektedir ("çok daha az" ve "daha az"). Bu yüzden sosyal ilişkileri aile kapsamında yoğunlaşmaktadır. İlişkilerin aile içerisinde yoğunlaşması, yaşlılıkta yalnızlığa karşı bir önlem olarak devreye girmektedir veya bu amaçla daha etkin bir şekilde devreye sokulabilir.

Serbest Zaman Aktiviteleri

Bireyin aktivite çapı, belirli aktivite alanlarıyla bağlantı kurularak tespit edilmiştir.¹ Deneklerden bunları eskisiyle karşılaştırmaları ve sonucu belirtmeleri istenmiştir. Serbest zaman aktivitelerinde en güçlü azalma sırasıyla "dışarıda yemek" (restoran, kafeterya vs.), "hobi", "komşu ziyareti", "akraba ziyareti" ve "gezintiye çıkmak" olarak belirlenirken, en güçlü artışın "düşünceye dalıp gitmek" ve "dini aktivite" alanlarında gerçekleştiği görülmektedir.

TARTIŞMA

Araştırmanın bulguları, yaşlılıkta yalnızlık duygusunun, bireysel yaşam durumunda değişim isteği yarattığına işaret etmektedir. Aile, yaşlılıkta yalnızlığa karşı önlemlerde en iyi yer olarak görünmektedir. Yaşlılık yoksulluğunun iki yüzü ile karşılaşılmıştır: Biri yaşlılıkta genel yoksulluk, diğeri ise kadının yoksulluğudur (5). Yaşlılık yoksulluğu çalışma yaşamına katılım sorunlarıyla ve çalışma yaşamına katılım ise eğitim durumuyla bağlantılı olduğu bilinmektedir. Tespit edilen yaşlı yoksulluğu, geçmişin olumsuz koşullarının bugüne yansımalarıdır. Bugünkü gençlerin çalışma yaşamına katılım olanakları geçmişe nazaran daha iyi bir görünüm sunmaktadır. Bu yüzden gelecekte yaşlı yoksulluğunun görece daha az olacağı varsayımından hareket edilebilir. Fakat kadının çalışma yaşamına katılımı ile ilgili sorunların

¹ Dini aktivite aslında araştırmada ayrıca incelenmiş olan bir konudur. Burada serbest zaman aktivitesi olarak verilmiştir.

bugün de büyük ölçüde devam ettiği kabul edilirse, o zaman kadının bugünkü yoksulluğunun veya finansal bağımlılığının gelecekte devam edeceği tahmininden hareket edebiliriz. Diğer taraftan kadının ortalama yaşam süresinin erkeğin ortalama yaşam süresinden uzun olması nedeniyle, geleceğin yaşlı kuşakları arasında yaşlı kadının yoksulluğuna daha sık rastlama olasılığı da artacaktır. Bunlar göz önüne alındığında, duruma acil müdahale edilmediği takdirde gelecekte yaşlılık yoksulluğu, aynı zamanda özellikle kadınlar açısından ilişki yoksulluğu olarak karşımıza çıkacaktır (6).

Yalnızlık, sosyal ilişkilerinden kopmuş veya koparılmış insan demektir. İnsanın var oluşu ve benlik duygusu, sosyal ilişkilerinden kazandığı özellikleridir. İndivüalistler ise kişisel hedeflerine öncelik tanıyan kişilerdir. Grubun hedefleri ise daha az önemlidir. Bu kişilere özellikle Kuzey Amerika, Batı Avrupa, Avustralya veya Yeni Zelanda gibi ülkelerde sık rastlanmaktadır. İndivüalistler, yalnızlıkla daha iyi başa çıkabilmektedir. Bunlar kimliğini kişisel özellikleriyle tanımlayan, bireysel kontrole ve randımana büyük değer veren kişilerdir (7). Bizim kültürümüzde ise daha ziyade grubun hedefleri bireyin hedeflerinden önde gelir. Örneğin kişisel hedeflerden önce ailenin, bireyin hedeflerinden önce toplumun hedefleri gelir. Bu yüzden gruba bağlılık ve bağımlılık vardır. “Sürüden ayrılanı kurt kapar” atasözü bunu bir ifade şeklidir. Araştırmanın bulgularından hareket ederek, tespit edilen aileye yönelişin ardında, kültürel faktörlerin rolü olabileceği dikkate alınmalıdır. Çünkü “kültür, bir grup insanın paylaştığı ve kuşaktan kuşağa aktardığı davranış biçimlerini, tasavvurları, tutumları, değerleri ve gelenekleri kapsar” (7). Dolayısıyla toplumumuzun yaşlanma ve yaşlılık olgularını daha iyi kavrayabilmek için gerontolojik araştırmalarımıza yeni bir boyut olarak yaşlanma ve yaşlılık kültürünün eklenmesi gerekir.

Nüfusun yaşa bağlı yapısındaki değişimlerle ilişkili olan toplumsal yaşlanmanın uygun çerçeve koşulları altında incelenmesi gerekir. Yaşlılık yoksulluğu ve yaşlılıkta yalnızlık sorunlarıyla mücadelenin bilimsel temele dayanan teorik çerçevede verilmesi de bu yüzden önemlidir. Teorisi olan uygulamalara ihtiyaç vardır. Her ne kadar teoriler tüm sorunlara çözüm değilse de, tüm sorunların teorik çerçeve incelenmesi, sorunların daha iyi belirlenmesini sağlar ve çözümleri sistematikleştirir. Bunlar çözümlerdeki hataların da daha kolay belirlenmesini sağlar.

Yaşlılık yoksulluğunun arka planı dikkate alındığında, bu sorunla mücadelenin interdisipliner ve multidisipliner bir konu olduğu, dolayısıyla mücadeleye farklı bilimlerin katılmasının gerektiği kendiliğinden anlaşılmaktadır. Çünkü yaşlanma ve yaşlılık çok boyutlu kavramlardır. Birçok bilim dalı bu olguları kendi teorileri ile kendi perspektifinden incelemektedir. Gerontoloji, bunları bir araya toparlayan interdisipliner bilim dalıdır.

Başarılı yaşlanma ve emeklilik politikaları arasında koparılması olanaksız ilişkiler dikkate alınmalıdır. Ancak o zaman ekonomik açıdan bağımsız yaşlılar çoğalabilir (8). Bu yaşlılıkta yalnızlığa karşı iyi bir tedbirdir. Çünkü ekonomik açıdan bağımsız yaşlıların modern toplumun fırsatlarından yararlanma olanakları artacaktır.

Bu araştırma yaşlı yoksulluğu ve yalnızlık sorununu ilk defa Gerontolojinin perspektifinden inceleyerek, bu bilim dalının gelişmesine katkı sağlamakla kalmamış, aynı zamanda gelecekte artma ihtimali yüksek olan bu sorunlara parmak basarak, şimdiden bilimler arası iş birliği ile bu sorunların çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Türkiye’de bu alışlagelen bir teklif de değildir. Daha ziyade bilim dalları sadece kendi alanını korumakla meşgul bir görünüm sunarken, Gerontoloji, yaşlanma ve yaşlılık olgularını araştıran bilim dallarına kendi

sınırlarının ötesini algılama fırsatı yaratmanın önemini hazırlatmaktadır ve bu yöne doğru ilk adımı atmaktadır.

Bulguları sınırlandıran (limitasyon) sebepler de dikkate alınmalıdır: Öncelikle bu araştırmada nedensellik ilişkilerinin belirlenmediği, yaşlılık yoksulluğunun ve yaşlılıkta yalnızlık duygusunun sebepleri üzerine bilgilere erişilmediği, sadece deskriptif bulgularla yetinildiği dikkatten kaçmamalıdır. Zaman faktörüne bağlı olarak grupları karşılaştırma imkânı olmadığı ve geriye yönelik değerlendirmelerde hatırlama hatalarının (recall bias) kaçınılmaz olduğu da dikkate alınmalıdır.

SONUÇ

Bilim ülkesi olmak istiyoruz. Ama Gerontolojide bu yolun henüz başlangıcındayız. Yaşlanma ve yaşlılık odaklı ulusal araştırmalarda ciddi eksikliklerimiz vardır. Her ne kadar bu arada ülkemizde resmi ve özel üniversite sayısı 186'ya ulaşmış olsa da, üniversite sayısı, bilimin göstergesi olamayacağı gibi, ülkemizde sadece üç tane Gerontoloji bölümü vardır. Bu bölümlerde yaklaşık 1000 öğrenci Gerontoloji öğretimi almaktadır. Ama nüfusumuz 81 milyonu aşmıştır (9). Yaşlanma ise ömür boyu devam eden biyolojik, psişik ve sosyal süreçlerden meydana gelmektedir. Dolayısıyla kimilerine göre “genç” olan nüfusumuz, Gerontolojinin perspektifinden bakıldığında “yaşlanan 81 milyon kişi” olarak görünmektedir.

Ülkemizde diğer bir sorun ise gerontolojik çalışmaların desteklenmemesidir. Hatta devlete yük olmadan, kendi çabalarımızla vatandaşlarımızın yaşlanmasını ve yaşlılığını incelerken (örneğin GeroAtlas), bilimsel ve sosyal politik alanlardaki ilgisizlik dikkat çekmektedir. İlgi duyulsun veya ilgisizlik devam etsin, yaşlanma ve yaşlılık olguları bundan etkilenmeyecektir. Bugün ve gelecekte, toplumumuzun en önemli sorunları arasında yaşlanma ve yaşlılık olguları yerini sadece

korumaya devam etmeyecek, aksine daha da artacaktır.

KAYNAKLAR

1. Tufan İ, Birinci Türkiye Yaşlılık Raporu. Antalya, GeroYay, 2007, sf. 62.
2. Börsch-Supan A, Gasche M, Lamla B, Anmerkungen zur Diskussion über Altersarmut. Aus Politik und Zeitgeschichte, 2013; 63 (4/5): 23-29.
3. Tesch-Römer C, Wiest M, Wurm S et al., Einsamkeit - Trends in der zweiten Lebensspanne: Befunde aus dem Deutschen Alterssurvey (DEAS). Zeitschrift für Gerontologie und Geriatrie, 2013;46(3): 237-241
4. Naegele G, Lebenslagen älterer Menschen. Editör Kruse A, Psychosoziale Gerontologie. Band 1: Grundlagen. Göttingen, Bern, Toronto, Seattle, Hogrefe, Verlag für Psychologie, 1998, 106-130.
5. Schulz-Nieswandt F, Sozialpolitik und Alter. Stuttgart, Kohlhammer, 2006, sf. 74.
6. Seeberger B, Systemisches Arbeiten mit älteren Menschen. CD des Vortrags im Rahmen der DGSF-Jahrestagung 2012. Auditorium Netzwerk, ca. 109 Min. auf 2 CDs, 2012.
7. Myers, D G, Anlage, Umwelt und die Vielfalt der Menschen. Editör Myers D G, Psychologie, 3., vollst. überarbt. u. erw. Aufl. Berlin, Heidelberg, Springer, 2014, 135-176.
8. Bachmaier H, Lektionen des Alters. Kulturhistorische Betrachtungen. Göttinge, Wallstein Verlag, 2015, sf. 26.
9. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye Nüfus İstatistikleri. Ankara, TÜİK, 2017, Yayın No:2741